

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหุ้นในกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคมและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2554 เป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ศึกษาข้อมูลบทความทางวิชาการ การศึกษาค้นคว้าอิสระ ตำราหรือหนังสือที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์งบการเงิน อัตราส่วนทางการเงิน และศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เข้าถึงข้อมูลได้ที่ <http://www.setsmart.com> และ <http://www.set.or.th> ซึ่งเป็นข้อมูลในระหว่างปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2554 รวม 5 ปี โดยการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา 2 วัตถุประสงค์ คือ วัตถุประสงค์แรก เพื่อวิเคราะห์หลักทรัพย์โดยวิธีปัจจัยพื้นฐาน โดยการวิเคราะห์บริษัทในเชิงปริมาณ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาถึงสถานะของบริษัทในปัจจุบัน วัตถุประสงค์ที่สองวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราปันผลตอบแทน (Dividend yield) อัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้น (EPS growth) และอัตราความเสี่ยง (Risk rate) โดยผลการศึกษาที่ได้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากหลักทรัพย์ที่มีมูลค่าการซื้อขายมากที่สุดและมีข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ในช่วงที่ทำการศึกษาและจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 5 แห่ง ได้แก่ บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) บริษัท สามารทดอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท สามารทดเทลคอม จำกัด (มหาชน) บริษัท แอ็ดวานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) และบริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน)

การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็นการวิเคราะห์งบการเงินและการวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน การวิเคราะห์อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราปันผลตอบแทน อัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้นและอัตราความเสี่ยง ซึ่งผลการศึกษาสามารถสรุปผลสำคัญในด้านต่างๆ (จากผลการดำเนินงานประจำปี 2554) ได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 สรุปผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนสภาพคล่อง

ผลการศึกษางบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจกลุ่มโทรคมนาคมและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า

บริษัทที่มีความสามารถในการชำระหนี้สินระยะสั้น ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน
1	บมจ. แอ็ดวานซ์ อินโฟร์เมชัน เทคโนโลยี	1.97 เท่า
2	บมจ. สามารถคอร์ปอเรชั่น	1.21 เท่า
3	บมจ. ซีเอส ล็อกซอินโฟ	1.19 เท่า
4	บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	1.12 เท่า
5	บมจ. สามารถเทลคอม	1.11 เท่า

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน แสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องของธุรกิจว่าบริษัทมีสินทรัพย์หมุนเวียนเพียงพอที่จะจ่ายหนี้สินหมุนเวียนหรือไม่ ดังนั้นเงินทุนหมุนเวียนสุทธิและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน หากมีค่ายิ่งสูงยิ่งดี เพราะเป็นการแสดงถึงว่าธุรกิจมีสภาพคล่องสูง

โดยอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนของบริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์เมชัน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) มีสภาพคล่องสูงสุดเป็นอันดับ 1 โดยมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนเท่ากับ 1.97 เท่าและบริษัท สามารถ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) มีค่าสูงรองลงมาเท่ากับ 1.21 เท่า โดยที่บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน) มีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนน้อยที่สุดเท่ากับ 1.11 เท่า

ระยะเวลาการหมุนเวียนของเงินสด ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	วงจรการหมุนเวียนของเงินสด
1	บมจ. แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	0 วัน
2	บมจ. สามารถเทลคอม	57 วัน
3	บมจ. ซีเอส ล็อกซอินโฟ	61 วัน
4	บมจ. สามารถคอร์ปอเรชั่น	113 วัน
5	บมจ. แอ็ดวานซ์ อินโฟร์เมชัน เทคโนโลยี	142 วัน

วงจรกิจกรรมหนี้ของเงินสด แสดงถึงสภาพคล่องของบริษัท โดยดูจากช่วงของระยะเวลาการหมุนเวียนของเงินสดที่ลงทุน หากมีช่วงระยะเวลาของวงจรกิจกรรมยิ่งสั้นยิ่งดี เพราะแสดงว่าบริษัทมีสภาพคล่องสูงสามารถเปลี่ยนสินค้าเป็นเงินสดได้เร็วจากวงจรกิจกรรม

เมื่อพิจารณาวงจรกิจกรรมหนี้ของเงินสดจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่าบริษัท แอควานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีช่วงระยะเวลาของวงจรกิจกรรมน้อยที่สุด รองลงมาคือบริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน) ส่วนบริษัทที่มีวงจรกิจกรรมหนี้ของเงินสดนานที่สุดคือ บริษัท แอควานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)

5.1.2 สรุปผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนโครงสร้างทางการเงิน

ผลการศึกษางบการเงินและอัตราส่วนทางการเงินของธุรกิจกลุ่มโทรคมนาคมและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า

บริษัทที่มีความเสี่ยงในการบริหารงานสูง โดยพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อบริษัท	อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	ความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ย	การบริหารเงินทุนหมุนเวียน
1	บมจ. สามารถเทลคอม	2.96 เท่า	6.22 เท่า	ระมัดระวัง
2	บมจ. สามารถคอร์ปอเรชั่น	2.63 เท่า	4.60 เท่า	ระมัดระวัง
3	บมจ. แอควานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	1.20 เท่า	23.04 เท่า	ระมัดระวัง
4	บมจ. แอควานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี	0.97 เท่า	42.47 เท่า	ระมัดระวัง
5	บมจ. ซีเอส ล็อกซอินโฟ	0.77 เท่า	33.73 เท่า	ระมัดระวัง

อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมแสดงถึงสัดส่วนของการจัดหาเงินทุนด้วยหนี้เพื่อมาซื้อสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมยิ่งมากยิ่งไม่ดี เพราะแสดงว่าบริษัทจัดหาเงินทุนด้วยหนี้สูง โดยบริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน) และบริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทที่มีสัดส่วนของหนี้สินอยู่มากเมื่อเทียบกับบริษัทอื่น เท่ากับ 2.96 เท่าและ 2.63 เท่า โดยที่บริษัท ซีเอส ล็อกซอินโฟ จำกัด (มหาชน) มีสัดส่วนน้อยที่สุด เท่ากับ 0.77 เท่าหรือมีหนี้สินรวมประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ของสินทรัพย์รวม

ความสามารถในการชำระดอกเบี้ย แสดงถึงความสามารถในการจ่ายดอกเบี้ยของบริษัท ซึ่งถือว่าทุกบริษัทมีความสามารถในการชำระดอกเบี้ย โดยที่บริษัท แอ็ดวานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน) มีความสามารถในการชำระดอกเบี้ยสูงที่สุด และบริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) น้อยที่สุด

ส่วนการบริหารเงินทุนหมุนเวียน ทุกบริษัทเน้นการบริหารเงินทุนหมุนเวียนด้วยความระมัดระวัง

5.1.3 สรุปผลการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างโดยวิเคราะห์จากอัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร

ผลการแสดงการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลและอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E ratio) ดังนี้

ชื่อบริษัท	อัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น	ลำดับที่	อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม	ลำดับที่	อัตราผลตอบแทนจากเงินปันผล	ลำดับที่	อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น	ลำดับที่
บมจ. แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส	55.25%	1	41.68%	1	9.18%	2	17.15 เท่า	1
บมจ. สามารถเทลคอม	39.06%	2	17.62%	4	3.52%	5	9.10 เท่า	2
บมจ. แอ็ดวานซ์ อินฟอร์เมชั่น เทคโนโลยี	33.19%	3	25.85%	3	9.23%	1	7.06 เท่า	5
บมจ. ซีเอส ล็อกซอินโฟ	29.51%	4	27.48%	2	8.89%	3	7.81 เท่า	4
บมจ. สามารถคอร์ปอเรชั่น	18.41%	5	11.28%	5	5.53%	4	8.43 เท่า	3
อัตราส่วนเฉลี่ยอุตสาหกรรม	28.68%		18.47%		8.48%		21.80 เท่า	

ในฐานะนักลงทุน ความสนใจของหุ้นที่จะลงทุน จะพิจารณาในส่วนของอัตราส่วนที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรเป็นสำคัญ โดยในส่วนดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนแต่ละประเภทกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น (P/E ratio) พบว่าบริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) มีประสิทธิภาพในด้านการทำกำไรมากที่สุด ทั้งในส่วนของอัตราผลตอบแทนจากผู้ถือหุ้น อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวมและอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น ถึงแม้ว่าส่วนของอัตราผลตอบแทนจากเงินปันผลจะไม่ได้มีค่าที่ดีที่สุด แต่หากเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมแล้วพบว่า บริษัท แอ็ดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) ยังคงมีค่าอัตรา

ผลตอบแทนที่สูงกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรมอยู่มาก นอกจากนั้นค่าของอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยอุตสาหกรรม ประกอบกับการขยายกิจการในด้านการให้บริการที่เพิ่มมากขึ้นและการปรับโครงสร้างทางการเงินการลงทุนที่เพิ่มสูงขึ้น ทำให้หุ้นของบริษัท แอควานซ์ อินโฟร เซอร์วิส จำกัด (มหาชน) เป็นหุ้นที่น่าสนใจลงทุนมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม การจัดลำดับความน่าสนใจในการลงทุนดังที่ได้ทำการวิเคราะห์มาข้างต้นเป็นการพิจารณาจากการวิเคราะห์ข้อมูลในงบการเงินเท่านั้น โดยในความเป็นจริงแล้วงบการเงินมีข้อสมมุติและข้อจำกัดมากมายในการตัดสินใจลงทุน ควรพิจารณาข้อมูลอื่นๆ ประกอบการตัดสินใจด้วย เช่น ภาวะเศรษฐกิจ ความสามารถของผู้บริหาร ตลอดจนข้อมูลในเชิงลึกอื่นๆ เพื่อค้นหาแนวโน้มการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งจะส่งผลถึงความสามารถในการสร้างความมั่งคั่งให้ผู้ลงทุนในรูปของเงินปันผลและกำไรจากการขายหุ้นสามัญในอนาคต

5.1.4 สรุปผลการศึกษาการทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ปัจจัยบ่งชี้อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น ซึ่งทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. อัตราปันผลตอบแทนมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ค่านัยสำคัญของอัตราปันผลตอบแทนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีค่าน้อยกว่า 0.05 (Sig. < 0.05) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราปันผลตอบแทน แสดงให้เห็นว่า อัตราปันผลตอบแทนกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นมีความสัมพันธ์กันในระดับ 55% แต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราปันผลตอบแทนไม่เป็นไปตาม Valuation theory ที่มีแนวคิดที่ว่า อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราปันผลตอบแทนจะมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

2. อัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้นไม่มีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้น กล่าวคือ ค่านัยสำคัญที่คำนวณได้ของอัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้นไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากค่านัยสำคัญมีค่ามากกว่า 0.05 (Sig. > 0.05) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้นไม่เป็นไปตาม Valuation theory ที่มีแนวคิดที่ว่า อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้นจะมีความสัมพันธ์กันและเป็นความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน

3. อัตราความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ค่านัยสำคัญที่คำนวณได้ของอัตราความเสี่ยงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย เนื่องจาก ค่านัยสำคัญของอัตราความเสี่ยงมีค่ามากกว่า 0.05 (Sig. > 0.05) อย่างมีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% และจากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอัตราความเสี่ยง แสดงให้เห็นว่า อัตราความเสี่ยงกับอัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นมีความสัมพันธ์กันในระดับ 10% และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้ผลการทดสอบความสัมพันธ์ไม่เป็นไปตาม Valuation theory ที่มีแนวคิดที่ว่า อัตราส่วนราคาต่อกำไรต่อหุ้นกับอัตราความเสี่ยงจะมีความสัมพันธ์กัน และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม

ทั้งนี้จากผลการวิจัยที่ข้อสมมติฐานส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตาม Valuation theory น่าจะเป็นผลมาจากราคาหลักทรัพย์และกำไรสุทธิต่อหุ้นที่นำมาใช้ในการคำนวณ ไม่สะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ ซึ่งราคาหลักทรัพย์อาจจะไม่ขึ้นอยู่กับอัตราปันผลตอบแทนหรืออัตราการเจริญเติบโตของกำไรต่อหุ้น ซึ่งเป็นปัจจัยภายในของบริษัท แต่ผู้ลงทุนอาจจะให้ความสำคัญต่อบัญชีภายนอกบริษัทมากกว่า ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อราคาหลักทรัพย์มากกว่า

5.2 ข้อจำกัดของการศึกษา

ในการวิเคราะห์หั่งบการเงินไม่ว่าจะ โดยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบใดก็ตาม สิ่งที่ต้องระวังและเข้าใจถึงข้อจำกัดในการวิเคราะห์หั่งบการเงิน เพื่อจะได้แปลความหมายและประเมินผลได้อย่างถูกต้อง มีดังนี้

1. การประมาณการ ในการจัดหั่งบการเงินมีรายการหลายรายการที่จัดทำขึ้น โดยการประมาณตัวเลข เนื่องจากเป็นรายการที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นแต่เป็นเพียงการคาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น เช่น การตั้งสำรองหนี้สูญ เป็นต้น ซึ่งการประมาณการรายการดังกล่าวไม่สามารถรับรองได้ว่าถูกต้องทั้งหมด

2. เกณฑ์คงค้าง การจัดหั่งบการเงินประเภทงบกำไรขาดทุน งบดุลและงบแสดงการเปลี่ยนแปลงในส่วนของเจ้าของ จัดทำขึ้นภายใต้เกณฑ์คงค้าง คือ จะบันทึกบัญชีรายการที่เกิดขึ้นในงวดบัญชีนั้นทั้งหมด โดยไม่ได้คำนึงว่าจะเกี่ยวข้องกับเงินสดหรือไม่

3. ราคาหุ้น ในการบันทึกรายการครั้งแรกเพื่อจัดหั่งบการเงินนั้นจะจัดทำโดยใช้หลักทรัพย์ราคาหุ้น เนื่องจากมีหลักฐานในการบันทึกรายการ แม้ว่าในปัจจุบันมาตรฐานการบัญชีของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยหลายฉบับอนุญาตให้มีการประเมินราคารายการในงบการเงินและสามารถปรับปรุงรายการเพื่อให้แสดงราคายุติธรรมแทนที่ราคาหุ้นเดิม แต่อย่างไร

ก็ตามรายการบางรายการในงบการเงินกิจการบางแห่งอาจไม่ทำการประเมินเพื่อปรับปรุงรายการ เนื่องจากความไม่คุ้มค่าของต้นทุนและประโยชน์ที่เสียไป ดังนั้นรายการบางรายการยังคงเป็นราคาทุนเดิม ดังนั้นในการนำตัวเลขมาใช้ในการวิเคราะห์ จึงต้องพิจารณาด้วยว่ารายการนั้นในงบการเงินนั้นยังคงเป็นราคาทุนเดิมอยู่หรือเป็นราคาได้ประเมินใหม่แล้ว โดยพิจารณาจากหมายเหตุประกอบงบการเงินเนื่องจากการที่กิจการประเมินราคารายการในงบการเงินใหม่ต้องเปิดเผยข้อมูลไว้ในหลายเหตุประกอบงบการเงินด้วย

4. นโยบายการบัญชี โดยหลักการแล้ว นโยบายบัญชีเป็นวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่กิจการเลือกมาปฏิบัติภายใต้ทางเลือกอื่นๆ ที่มาตรฐานการบัญชีกำหนดไว้ โดยกิจการเลือกวิธีปฏิบัติทางบัญชีที่มีความเหมาะสมกับหลายๆ ปัจจัยเช่น ลักษณะธุรกิจ สภาพแวดล้อมต่างๆ นโยบายธุรกิจ เป็นต้น ซึ่งในการที่แต่ละกิจการใช้นโยบายบัญชีต่างกันก็จะมีผลต่อข้อมูลตัวเลขในงบการเงินได้ ทำให้เกิดความแตกต่างของที่มาของตัวเลขได้ เช่น การตีราคาสินค้าคงเหลือ วิธีคำนวณค่าเสื่อมราคา เป็นต้น ดังนั้นในการนำตัวเลขในงบการเงินมาใช้ในการวิเคราะห์จึงต้องพิจารณานโยบายการบัญชีของกิจการประกอบการวิเคราะห์ด้วย

5. ความหลากหลายของธุรกิจ กิจการหลายแห่งดำเนินธุรกิจในหลายๆ ด้าน ดังนั้นการจะนำตัวเลขในงบการเงินมาเปรียบเทียบระหว่างกิจการด้วยกันรวมทั้งเปรียบเทียบกันในอุตสาหกรรมเดียวกันจึงมักมีปัญหา ดังนั้นผู้วิเคราะห์งบการเงินเมื่อต้องวิเคราะห์งบการเงินของกิจการที่ประกอบธุรกิจหลากหลายจึงควรนำข้อมูลตัวเลขจากการรายงานตามส่วนงานมาใช้ในการพิจารณา รวมทั้งพิจารณารวมพิจารณาข้อมูลที่เปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงินมาพิจารณาร่วมด้วย ซึ่งในรายงานตามส่วนงานจะแสดงผลการดำเนินงานของหน่วยงานย่อยๆ ของกิจการ เช่น ตามผลิตภัณฑ์ ตามสายการผลิต ตามเขตการขาย เป็นต้น

6. ข้อมูลตัวเลขในงบการเงินประเภทบุคคล รายงานข้อมูล ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งข้อมูลตัวเลขในวันสิ้นสุดงวดนั้นอาจไม่ใช่ตัวแทนของข้อมูลทั้งปีได้ เช่น เงินสด เจ้าหนี้การค้า ลูกหนี้การค้า สินค้าคงเหลือ เป็นต้น กิจการบางแห่งอาจจะมีนโยบายในการแสดงข้อมูลรายการบางรายการในวันสิ้นสุดงวดเพื่อให้ข้อมูลแสดงผลการดำเนินงานที่ดีได้ ซึ่งตัวเลขข้อมูลที่รายงานในวันสิ้นสุดงวดอาจไม่ใช่ตัวแทนที่ดีของผลการดำเนินงานทั้งปีได้

7. ระยะเวลาในการวิเคราะห์ปัจจัยที่นำมาใช้ในการศึกษา โดยกำหนดระยะเวลา 5 ปีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 ถึงปี พ.ศ. 2554 เป็นช่วงที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศถือว่าไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากผลทางด้านความไม่สงบทางการเมืองที่เกิดขึ้นภายในประเทศ ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทและสถาบันการเงิน ทำให้ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์มีความเคลื่อนไหวสูง

8. การค้นคว้าหาข้อมูลและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากแหล่งข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้กำหนดช่วงระยะเวลาของข้อมูลที่นำมาเปิดเผยโดยจำกัดช่วงระยะเวลาไว้ และนอกจากนั้นบางบริษัทมีข้อมูลไม่ครบถ้วนตามที่ต้องการศึกษา ส่งผลให้ต้องมีการปรับเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้

5.3 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานของหุ้นในกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคมและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า บริษัทในกลุ่มโทรคมนาคมและการสื่อสารเป็นบริษัทที่มีความน่าสนใจในการลงทุนเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีแนวโน้มของการเติบโตของบริษัทที่ดีและเป็นกลุ่มธุรกิจที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ได้ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณในการวิเคราะห์เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นนักลงทุนควรจะพิจารณาข้อมูลเชิงคุณภาพต่างๆ มาใช้ประกอบการลงทุน นอกจากนี้ในส่วนการวิเคราะห์ครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เพียงบางหุ้นในกลุ่มธุรกิจโทรคมนาคมและการสื่อสารของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่กระจายเท่าที่ควร ดังนั้นผู้วิจัยเห็นว่าควรขยายขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างไปในหมวดธุรกิจอื่นที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์และอาจเพิ่มเติมส่วนของปัจจัยที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการเปรียบเทียบและผลการวิจัยที่มากขึ้น